

D·N
29/12 1949

En socialdemokrat inför kommunismen

I Clarté, tidskriften som driver kommunistisk propaganda med stöd av framskjutna socialdemokrater, har en av regeringspartiets uppskattade yngre ämbetsmän, byråchefen Erland von Hofsten, meddelat sina intryck från Östberlin. Hur länge visstelsen där varade får man inte veta. Det talas om "några intensiva men lätt räknade dagar" och att författaren inte stannat tillräckligt för att få "någon egentlig kunskap om förhållandena", men detta hindrar honom inte från att på en rad punkter fälla de mest generella och bestämda omdömen. Skildringen är av samma art som den vi känner från otaliga skrivelser om de fascistiska, nazistiska och kommunistiska diktaturerna. Man stannar vid några välfärdsåtgärder och förbättringar som har mötsvarigheter i alla länder, håller tyst om förtrycket, koncentrationslägren och tortyren — som man naturligtvis inte får upplysning om av regimens talesmän — och finner allting ganska gott.

Det finns ingen arbetslöshet i östzonen. Vid detta välkända förhållande stannar författaren för att slutligen erinra sig det självklara: "Avsaknaden av arbetslöshet är naturligtvis intet tillräckligt kriterium på att det står bra till i Östtyskland — också Hitler avskaffade ju arbetslösheten." På detta sätt förmedlas ett positivt intryck till läsaren samtidigt som skribenten har sin brasklapp i fickan. Slavarbete, överförande av produktionsmedel till Ryssland — om detta har hr Hofsten intet att berätta.

Ett erkännande görs: "Människorna i Östtyskland är ohyggligt fattiga, ransonerna är små, kläderna grå och lappade och skorna usla." Men utarmningen i den del av Tyskland som har den största livsmedelsproduktionen är för hr von Hofsten en självfallen sak. Det måste ju vara bättre i Västtyskland, eftersom Marshallhjälpen finns att tillgå där. Inte ett ord om att Östtyskland saknar Marshallhjälp enligt ryskt beslut, inte ett ord om att västmakterna för en generös politik mot sina ockupationsområden, medan Ryssland systematiskt su-

ger ut sin andel. Däremot får man höra att det finns "osunda drag" i den västtyska ekonomin. Bland annat påträffas där "lyxvaror, som endast en mycket liten del av befolkningen kan köpa". Lyxvaror finns visserligen också i Östtyskland, det omtalas senare, men då talas det inte om att de är förbehållna "en mycket liten del av befolkningen". Då det gäller Västtyskland blir de tilltalande dragen undanskjutna och självklara, medan det olustiga betonas, i fråga om Östtyskland är metoden den rakt motsatta.

Varför flyr så mycket folk från Östtyskland? Hr von Hofsten har efter sina studier även den frågan klar för sig. Det är nazister som ger sig i väg, ty de trivs bättre i västern; till nazisterna kommer en del fattiga som utvandrar utan politiska skäl. Alltså: ingenting om att nazister enrollerats i kommunistorganisationerna, ingenting om att många utvandrar på grund av det ryska förtrycket, ingenting om att den ohyggliga fattigdomen till stor del är en följd av den ryska politiken.

"Antisemitismen, militarismen, stöveltrampet, den allmänt kulturfiendliga inställningen (under nazismen) är försvunna." Den till överflöd dokumenterade antisemitismen i rysk politik under senaste tid, de väldiga rustningarna, nationalismen och den preussiska disciplinen och subordinationen, dirigeringen av kulturarbetet och utrensningarna inom vetenskap, litteratur och konst — allt detta är också hr von Hofsten obekant, ty under sina dagar i Berlin har han inte sett något i den vägen. Sven Hedin i Tyskland för femton år sedan var inte mera älskvärd, förstående och blind.

Demokratin i Östtyskland är inte vad vi menar med demokrati, skriver resenären, men skillnaden mellan Öst- och Västtyskland är inte stor. I Västtyskland består demokratin "inte i så värst mycket mera än att där finns tidningar av olika politisk färg som skäller på varandra"; "i Östtyskland grälar inte tidningarna på varandra på det sätt som vi är vana vid". För denne socialdemokrat

blir alltså skillnaden mellan åsiktsfrihet, tryckfrihet och frihet att välja parti å ena sidan, total politisk diktatur å andra sidan blott en skillnad mellan tidningar som "skäller" respektive inte "skäller" på varandra. Efter den reflexionen slutar hr von Hofsten med att "man borde litet allvarigare och allmänare försöka att skaffa sig kunskaper om hur där verkligen är". De orden efter hr Hofstens egna prestationer är kronan på verket.